

Tekst: Wim de Wagt / beeld: Noord-Hollands Archief

Topstuk

Met een nieuwe blik naar het verleden kijken

Zita Pels vindt het een hele eer om te mogen werken in het Provinciehuis, 'dit democratische huis', zoals ze het voormalige vorstelijke buitenverblijf aan de Haarlemmerhout noemt. In haar statige werkkamer met uitzicht op de Dreef ontvouwt de 34-jarige gedeputeerde van GroenLinks haar ideeën over geschiedenis, vrouwenemancipatie en 'het verschil maken', naar aanleiding van een pastelkleurige prent van Paviljoen Welgelegen.

Nóg harder aan werken om de positie van vrouwen te verbeteren

'Er zijn zoveel verschillende verhalen te vertellen aan de hand van deze prent,' zegt ze. 'Als ik ernaar kijk, begin ik mij van alles af te vragen. Wie waren bijvoorbeeld die mensen op de voorgrond, die fraai aangeklede vrouwen, dat kind, die man? Hoe leefden zij toen? Paviljoen Welgelegen heeft nu een democratische functie, maar dat was toen natuurlijk niet zo. Dit gebouw heeft in de loop van de tijd zoveel meegemaakt.'

Onbereikbaar

'Maar de geschiedenis van het Paviljoen laat ook andere kanten zien. Een tijdje was het Koloniaal Museum (van 1871 tot 1923; wdw). Nu kijken we daar

toch, dankzij onder meer de Black Lives Matter-beweging, heel anders naar. Een gebouw heeft zoveel te vertellen. Het is belangrijk om er vanuit een ander perspectief naar te kijken, zodat die verhalen opnieuw worden geladen. Als ik de vrouwen op deze prent zie, realiseer ik mij dat zij toen nooit de positie in dit gebouw konden krijgen, die ik en andere vrouwen er tegenwoordig in kunnen hebben. Zoiets was voor hen onbereikbaar.'

Ze brengt Wilhelmina van Pruisen (1751-1820) ter sprake, die enkele jaren in Paviljoen Welgelegen woonde. Deze Prinses van Oranje was getrouwd met prins

Boven Uitsnede uit het Topstuk.

Rechts Zita Pels in Paviljoen Welgelegen.

Zita Pels, 2020.

harder moeten werken om dezelfde beloning als mannen te kunnen krijgen. Het is waar, onze tijd kunnen we niet met het verleden vergelijken, maar de vraag naar de macht en positie van vrouwen is wél relevant. Er is al veel ten goede veranderd, maar wij moeten er nóg harder aan wer-

ken om de positie van vrouwen te verbeteren. Er zouden méér vrouwen in bijvoorbeeld het openbaar bestuur moeten zitten,' aldus Pels.

Willem V, maar staat te boek als veel doortastender dan haar bekendere echtgenoot. 'Ik zou me wel in haar willen verplaatsen,' zegt Pels. 'Om te kunnen weten hoe zij als vrouw haar positie toentertijd heeft ervaren in dit gebouw. De geschiedenis wordt in de regel vanuit het perspectief van grote mannen geschreven. Maar er zijn ook zoveel interessante vrouwen geweest. Wat is hun verhaal? Vrouwen die tot nu toe onbekend zijn gebleven moeten meer naar voren worden gehaald. De sociale kaders waren strak vroeger, maar hoe hebben zij daarin toch hun invloed kunnen doen gelden?'

'Vandaag de dag is het helaas nog steeds zo dat vrouwen

Emancipatie

In haar takenpakket als gedeputeerde zit geen emancipatie, wat ook geen taak van de provincie is. Het is wel een onderwerp dat haar zeer na aan het hart ligt. 'Je kunt geen beleid maken zonder dat je daarbij ook aan emancipatie denkt,' stelt ze. 'Of het nu gaat over de arbeidsmarkt of de huizenmarkt, zaken als discriminatie en uitsluiting spelen altijd een rol. Ik merk wel dat er sprake is van een groeiend gevoel voor emancipatie. We hoeven het niet in één keer goed te doen.'

Denkt ze vanuit haar huidige functie haar ideeën dan wel te kunnen realiseren? 'Waar ik het meeste verschil kan maken, daar wil ik zijn,' zegt ze met een lach. 'Of dat nu in Den Haag is, of in een vluchtelingenkamp op Lesbos. Impact willen maken zat altijd al in mij. Dat heb ik van huis uit meegekregen. En hier, in het Provinciehuis, kan ik nú het meeste impact hebben.'

Zita Pels heeft een brede portefeuille met Financiën, Circulaire economie, Zeehavens, Sport en Cultuur en Erfgoed. Wat gaat haar eigenlijk het meest aan het hart? 'Cultuur en erfgoed,' antwoordt ze zonder aarzelen. 'Omdat deze sector zo hard geraakt wordt door de coronacrisis. Ik ben blij dat ik me ervoor kan inzetten.'

Red de regio

In mei van dit jaar schreef de GroenLinks politica met een aantal Noord-Hollandse wethouders een brandbrief aan cultuurminister Van Engelshoven, waarin ze opriep om alles in het werk te stellen om vooral ook de regionale musea en podia in Noord-Holland te redden, en niet alleen grote instellingen als het Rijksmuseum en Concertgebouwworkest. 'De helft van de

totale culturele infrastructuur zit in Noord-Holland,' zegt ze veelbetekenend. 'Sindsdien onderhouden we een goed contact met de minister over deze kwestie. Er is een goede uitwisseling van informatie met het ministerie.' Ze vertelt over het provinciale noodfonds van 13,5 miljoen euro voor de regionale instellingen en het herstellfonds voor de culturele sector in de provincie, dat deze herfst verdeeld wordt. 'Maar,' zegt ze, 'de culturele sector is niet te helpen als de drie overheidslagen niet samenwerken. Anders redden ze het niet.'

Verbonden verhalen

Welke band heeft ze eigenlijk zelf met erfgoed en geschiedenis? 'Toen ik religiewetenschappen studeerde (als masteropleiding aan de Universiteit van Amsterdam; wdw), ben ik anders naar het verleden gaan kijken. Konden we maar alle verhalen van toen horen, zodat we leren hoe wij ons als mensen hebben ontwikkeld, realiseerde ik me. Het is belangrijk om historische monumenten te behouden, maar we moeten ook de daarmee verbonden verhalen bewaren. Steeds opnieuw moeten die wor-

Paviljoen Welgelegen, gezien iets schuin van voren, vanuit het zuidwesten, 1791.

den geladen, zodat ze betekenis krijgen voor onze eigen tijd.' Voor archiefinstellingen als het NHA ziet ze wat dat aangaat perspectief, juist in deze tijd: 'Nu we meer op onze eigen omgeving aangewezen zijn, kan de in de archieven vastgelegde geschiedenis extra inspiratie bieden om bijvoorbeeld de lokale verhalen te vertellen. Zo kunnen archieven een rol gaan spelen in het maatschappelijk herstel na de coronacrisis.' •